

X Ogólnopolskie Dyktando Niepodległościowe

„Po polsku o historii”

dla uczniów kl. IV - VIII szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych
w roku szkolnym 2022/2023

ETAP wojewódzki

26 października 2022 roku

Instrukcja dla osoby czytającej dyktando

Szanowni Państwo!

1. Tekst należy przeczytać trzykrotnie:

a) pierwszy raz – w całości

b) drugi raz wolniej, dyktując po jednym zdaniu, zapowiadając kolejny akapit

➤ każde zdanie wielokrotnie złożone należy podzielić na mniejsze, logiczne części, zgodnie z interpunkcją, a następnie przeczytać to zdanie jeszcze raz w całości

➤ znaki interpunkcyjne mogą być sygnalizowane jedynie przez intonację,
a nie nazywane

c) trzeci raz – znów w całości.

2. Łączny czas dyktanda (pisanie dyktanda) nie może przekroczyć 45 minut.

3. Udział w Konkursie ma być dla uczniów przede wszystkim okazją do rozwijania zainteresowań humanistycznych i dociekliwości poznawczej: językowej

i historycznej, dlatego zadbajmy o spokój i tonujmy emocje.

Dziękujemy!

Tekst dyktanda dla uczniów klas VII-VIII SZKOŁY PODSTAWOWEJ

Znaszli to miejsce ?

Wawel górujący nad centrum Krakowa to symbol potęgi Rzeczypospolitej w epoce Jagiellonów, świadek historii, jedna z najsłynniejszych nekropolii polskich. To tu w podziemiach katedry znajduje się między innymi grób marszałka Józefa Piłsudskiego – współtwórcy polskiej niepodległości i Naczelnika Państwa. To stąd rozlega się potężny głos dzwonu Zygmunt, wybrzmiewający nie tylko w Niedzielę Palmową czy Wielkanoc, ale i we wszystkich momentach ważnych dla narodu. W 1918 roku zamek królewski stał się również reprezentacyjną siedzibą prezydenta RP. Zamkowo-katedralny kompleks to niepodważalny emblemat polskości.

Skądinąd jest to także wyjątkowe muzeum. Zaczątkiem kolekcji było płótno „Hołd pruski”, hojny dar Jana Matejki. Instytucja Zamek Królewski na Wawelu posiada bezcenny zbiór pamiątek związanych z chwałą polskiego oręża, jak choćby z wiktoria wiedeńską, a przede wszystkim zabytków odzyskanych po niejednej grabieży. Ekspozycje gromadzono w różny sposób: drogą zakupów, nierzadko zapisów testamentowych, a także rewindykacji. Na przykład arras Zygmunt Augusta powróciły z Rosji na mocy kończącego wojnę polsko-bolszewicką traktatu ryskiego.

Można by rzec, że dzieje Wawelu sprzężone są z narodowymi dolami i niedolami. Za czasów monarchii austro-węgierskiej zamek był częścią fortyfikacji. Wzgórze uległo dewastacji, zamurowano krużganki i wyburzono niemal całą zabudowę tzw. miasteczka wawelskiego. Urządzono tam plac do musztry, a nieopodal powstał budynek dowództwa cytadeli, więc zamek stał się niedostępny dla ludności cywilnej. Powtórnie zamknięto go, gdy w 1939 r. do dawnej siedziby królów wprowadził się generalny gubernator Hans Frank. Nawet wówczas, gdy hitlerowcy zakazali używania nazwy Wawel, widok wieży Srebrnych Dzwonów czy baszty Senatorskiej dodawał Polakom otuchy i nadziei.

Dziś, podążając na wzgórze od ulicy Kanoniczej, mijamy konny pomnik przywódcy insurekcji, Tadeusza Kościuszki. Poniżej na murze widzimy kamienne tabliczki upamiętniające ofiarodawców na rzecz odbudowy tego wyjątkowego miejsca. Co znaczy Wawel dla Polaków, nie trzeba nikomu tłumaczyć.